

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-32

Landbouw- en Visserijraad

Nr. 387

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 maart 2010

Op 29 maart aanstaande vindt in Brussel de derde vergadering plaats van de Raad van Ministers voor Landbouw en Visserij van de Europese Unie (EU) onder Spaans Voorzitterschap. In deze brief informeer ik u over de onderwerpen die op de voorlopige agenda staan en de Nederlandse inzet daarbij. Het is mogelijk dat er nog onderwerpen aan de agenda worden toegevoegd of juist worden uitgesteld tot een volgende vergadering.

De Raad zal spreken over raadsconclusies over het beter functioneren van de voedselketen in Europa. Vervolgens het Spaans Voorzitterschap zijn conclusies presenteren over de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor wat betreft de marktmaatregelen na 2013. Er zal een gedachtewisseling plaatsvinden over de landbouw en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid in het licht van de Europa2020-strategie. Ten slotte zal een kwartaalrapport over de zuivelmarkt gepresenteerd worden door de Europese Commissie.

Onder het agendapunt «diversen» zal de Oostenrijkse delegatie informatie geven over de ministeriële bijeenkomst van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) die op 27–28 februari in Parijs plaatsvond.

Verder informeer ik u, conform mijn eerdere toezegging, over de High Level Conferentie die ik op 27 januari jongstleden organiseerde over de toekomst van het GLB, en over mijn besluit over de besteding van 24,5 miljoen euro aan extra steun voor de Nederlandse melkveehouderij.

Het beter functioneren van de voedselketen in Europa

(Raadsconclusies)

Het Spaanse Voorzitterschap legt raadsconclusies voor over het verbeteren van het functioneren van de voedselvoorzieningsketen in Europa, die

opgesteld zijn naar aanleiding van de Mededeling van de Commissie over dit onderwerp (COM(2009)591).

In de raadsconclusies komen de volgende onderwerpen aan bod: de verbetering van de structuur van de agro-food sector, het vergroten van de transparantie, het tegengaan van oneerlijke handelspraktijken, het stimuleren van zelfregulerende initiatieven en de relatie tussen GLB en mededingingsbeleid.

De concept-raadsconclusies zijn een goede weergave van het debat. In het belang van producenten, verwerkers en consumenten, vind ik het belangrijk dat transparantie in de *hele* keten verbeterd wordt. De administratieve lasten moeten we daarbij tegelijkertijd steeds in het oog houden. De kosten en de gevolgen voor administratieve lasten voor bedrijfsleven en overheid moeten in verhouding blijven staan tot de beoogde effecten van de maatregelen. Ten slotte vind ik zelfregulering en het vrijwillige karakter van eventueel op te stellen contracten van groot belang. Deze noties van Nederland zijn in de concept-raadsconclusies opgenomen. Tegen die achtergrond ben ik voornemens om in te stemmen met de raadsconclusies.

Voorzitterschapsconclusies over de toekomst van het GLB: marktmaatregelen na 2013

(Informatie van het Voorzitterschap)

Naar aanleiding van de discussie in de Landbouwwraad van 22 februari jongstleden heeft het Spaanse Voorzitterschap aangekondigd voorzitterschapconclusies te zullen presenteren over de toekomst van marktmaatregelen binnen het GLB. De tekst van deze voorzitterschapconclusies is op dit moment nog niet beschikbaar.

Tijdens de Raad van februari heb ik het Nederlands standpunt ingebracht. Ik heb uw Kamer hierover in het verslag van de Landbouwwraad van februari geïnformeerd. Als de voorzitterschapconclusies een goede weergave zijn van het debat, ben ik voornemens deze te steunen.

Landbouw en GLB in het licht van de Europa2020-strategie

(Gedachtewisseling)

In de Landbouwwraad staat het onderwerp «landbouw en GLB in het licht van de Europa2020-strategie» op de agenda. Er is een gedachtewisseling voorzien. Die zal plaatsvinden binnen het kader van de besluiten die de Voorjaarsraad van regeringsleiders van 25 en 26 maart aanstaande over dit onderwerp neemt. Daarbij is de kabinetsreactie d.d. 15 maart jongstleden op de mededeling van de Commissie, die uw Kamer heeft ontvangen leidend.

De Commissiemededeling inzake de Europa2020-strategie is op 3 maart jongstleden verschenen en kent als motto: «smart, sustainable and inclusive growth». Hieruit is een aantal doelen gedestilleerd op het gebied van arbeidsparticipatie, onderzoek en ontwikkeling, klimaat en energie, tertiair onderwijs en armoede. Daarnaast stelt de Commissie thematische agenda's voor, onderverdeeld naar de drie eerder genoemde prioriteiten uit het motto.

Nederland is voorstander van een krachtige en doelmatige Europa2020-strategie. De kabinetsreactie op de consultatie van de Commissie stelt dat

de Europa2020-strategie een klein aantal strategisch gekozen doelstellingen moet hebben.

Nederland is het met de Commissie eens dat duurzaamheid een centraal onderdeel moet zijn van de Europa2020-strategie. Klimaatverandering, de uitputting van natuurlijke hulpbronnen, het verlies aan biodiversiteit en energieschaarste maken een overgang naar een eco-efficiënte economie noodzakelijk. Ik ben dan ook verheugd deze elementen in de mededeling terug te vinden. De groene economie kan Europa veel kansen bieden als het gaat om creëren van werkgelegenheid, innovatie en nieuwe investeringen.

De Nederlandse inzet voor de discussie over de betekenis van de Europa2020-strategie voor landbouw en GLB zal plaatsvinden binnen het kader dat de Voorjaarsraad biedt en verder langs de lijnen van de kabinetsreactie op de mededeling van de Commissie. Ik zal mij daarbij baseren op de Nederlandse inzet voor het GLB, zoals vastgelegd in de «Houtskoolschets Europees landbouwbeleid 2020» van september 2008.

Ik zal steun uitspreken voor de doelstellingen van de Europa2020-strategie om te komen tot een slimme en duurzame economische groei. De doelstellingen van de Houtskoolschets harmoniëren op veel onderdelen met de inzet van de Europa2020-strategie. Ook voor het agro-complex geldt dat investeren in de concurrentiekracht en duurzaamheid nodig is. Bij uitstek zijn daartoe middelen als kennisontwikkeling en innovatie geschikt. Deze inzet sluit goed aan bij het hooginnovatieve karakter van de Nederlandse land- en tuinbouw. Goed ondernemerschap is één van de voorwaarden voor een competitieve sector. Stimulansen daartoe blijven nodig, zoals het terugdringen van administratieve lastendruk. Ook het accent op verduurzaming van de productie zal aan de orde komen. Daarbij zal in het bijzonder gewezen worden op de betekenis van een *biobased economy* als een mogelijkheid om een bijdrage te leveren aan een koolstofarme economie. Verder zal gewezen worden op de uitputting van natuurlijke hulpbronnen en het verlies van biodiversiteit als referentiepunten bij economische groei. Tenslotte raakt ook de energie- en klimaatproblematiek aan de landbouw. Ook de landbouw in Europa zal zich moeten inspannen om een bijdrage te leveren aan de oplossing van het klimaatprobleem.

Kwartaalrapport van de Commissie over de zuivelmarkt

(Presentatie van de Commissie)

Tijdens de Raad zal de Commissie haar kwartaalrapport presenteren over de situatie op de zuivelmarkt. Net als in de Landbouwrapport van december zal de Commissie ingaan op vraag, aanbod, prijzen, export en genomen marktmaatregelen in het afgelopen kwartaal. Het rapport is op dit moment nog niet beschikbaar.

De zuivelmarkt heeft zich in de afgelopen periode gestabiliseerd. De exportrestituties voor zuivelproducten staan op nul en er vindt geen interventie meer plaats voor boter en magere melkpoeder. Wel is vanaf 1 maart jongstleden de interventieregeling van boter en magere melkpoeder weer open gegaan overeenkomstig de Europa-afspraken.

In januari van dit jaar was de Nederlandse melkprijs volgens de gegevens uit Brussel de op drie na hoogste prijs van de EU na Finland, Cyprus en Griekenland.

De gemiddelde melkprijs in januari in de EU was volgens de melkprijsvergelijking € 28,51/100 kg en dat is flink boven het laagste niveau van april toen de gemiddelde prijs € 23,70/100 kg was.

Ik zal aandacht blijven vragen voor de zachte landing van de quotering op weg naar 2015. Mogelijk zal Nederland ook dit jaar weer het nationale quotum gaan overschrijden en daardoor opnieuw superheffing moeten afdragen aan Brussel. Ondertussen onderschrijden vrijwel alle andere lidstaten hun melkquotum. Dat geldt ook voor Italië dat met Nederland tot nu toe het grootste aandeel van de overschrijding voor zijn rekening nam. Er is dus alle aanleiding om de voorziene jaarlijkse quotumgroei van 1% per jaar met kracht door te zetten.

In oktober 2009 heeft de Europese Commissie besloten tot de instelling van een High Level groep voor de zuivel waar alle 27 lidstaten deel van uit maken. Inmiddels hebben zeven bijeenkomsten plaats gevonden waar over een reeks van onderwerpen is gesproken. Contracten tussen marktpartijen zijn aan de orde geweest, maar ook is gesproken over de eventuele aanpassingen van het bestaande marktondersteunende instrumentarium voor de zuivel. De laatste bijeenkomst was vooral gewijd aan de relatie tussen het mededingingsbeleid en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De High Level groep heeft als taak om te zoeken naar mogelijkheden om de prijsschommelingen van zuivelprijzen op de middellange en lange termijn tegen te gaan of te verzachten. Eind juni zal de groep met een eindrapport komen.

DIVERSEN

Ministeriële vergadering van de OESO, Parijs, 27–28 februari 2010

(Informatie van de Oostenrijkse delegatie)

Onder dit diverserpunt zal Oostenrijk kort verslag doen van de ministeriële bijeenkomst van het Landbouwcomité van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) op 25 en 26 februari 2010 in Parijs. Het thema van de bijeenkomst was «*Food and Agricultural Policies for a Sustainable Future*». De bijeenkomst werd voorgezeten door de landbouwministers van Oostenrijk en van Nieuw-Zeeland. De Nederlandse delegatie werd geleid door de secretaris-generaal van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De bijeenkomst werd afgesloten met twee documenten: een *chairs' summary* en een communiqué met beleidsuitgangspunten voor landbouwbeleid en richting aan de OESO. De leden van de OESO delen de kernboodschap dat landbouw in het hart staat van de mondiale vraagstukken op het gebied van klimaat, voedselzekerheid, biodiversiteit en schaarste aan water en land. Landbouw kan een deel van de oplossing zijn van deze vraagstukken. Onder de lidstaten van de OESO was er bovendien consensus over de drie belangrijkste prioriteiten voor de komende jaren: voedselzekerheid, klimaatverandering, en prijsvolatiliteit van voedsel en grondstoffen.

Daarnaast is, ook door Nederland, gesproken over de vermindering van voedselverspilling en gedrag van de consument, over het stimuleren van investeringen in innovatie en technologie en over de transparantie in de voedselketen.

De discussies maakten duidelijk dat de OESO een belangrijke bijdrage kan leveren aan een betere diagnose van de vraagstukken en hoe deze

beleidsmatig aan te pakken met *evidence-based* (beleid)analyse en -aanbevelingen. Ook vervult de OESO een *pre-negotiating*-platform voor de uitwisseling van informatie en expertise op de genoemde terreinen.

Toezeggingen

Terugkoppeling conferentie over de toekomst van het GLB, dd. 27 januari jongstleden

Zoals ik uw Kamer eerder liet weten, organiseerde mijn departement op 27 januari jongstleden een High Level Conferentie over de toekomst van het GLB. Tijdens deze zeer geslaagde bijeenkomst waren alle 27 lidstaten én de Europese Commissie op hoogambtelijk niveau vertegenwoordigd. Daarnaast waren enkele prominente wetenschappers uit Nederland en andere lidstaten aanwezig. Het doel was om op informele wijze en in gezamenlijkheid in workshops inhoudelijk te discussiëren over een aantal belangrijke onderwerpen. Het accent lag daarbij op de kaders en vormgeving van het GLB na 2013: naast de relatie met en de toekomst van het plattelandsbeleid en de wijze waarop de landbouw kan bijdragen aan het oplossen van het klimaatprobleem, kwamen de architectuur van een publiek vangnet, de toekomst van de directe betalingen en de wijze waarop de concurrentiekracht en duurzaamheid van de Europese landbouw kan worden gestimuleerd, aan bod. Na deze workshops heeft een paneldiscussie plaatsgevonden. Er zijn geen conclusies geformuleerd om het open karakter van de conferentie te behouden.

Bij de deelnemende wetenschappers was er brede consensus dat in het komende decennium naar verwachting hogere prijzen voor landbouwgrondstoffen zullen gelden dan in het afgelopen decennium. Dit geldt voor landbouwproducten in het algemeen en de zuivelsector in het bijzonder.

Er was brede steun voor het versterken van concurrentiekracht en duurzaamheid als onderdeel van het toekomstige GLB. Over de instrumenten die daarbij ingezet moesten worden, is veel gediscussieerd. Deelnemers waren het erover eens dat er een vangnetstructuur opgezet moet worden voor veterinaire, fytosanitaire en weersrisico's. De vraag in hoeverre ook voor prijs- of inkomensschommelingen vangnetconstructies opgezet moeten worden, riep verschil van inzicht op. Wel was er consensus over het feit dat er vanuit het GLB innovatieve ideeën ontwikkeld moeten worden om risico's van extreme prijschommelingen te beheersen, bijvoorbeeld via private gewasverzekeringen of termijncontracten.

Over de voorzetting van de pijlerstructuur van het plattelandsbeleid van het GLB na 2013 was de nodige discussie. Deelnemers waren het erover eens dat er meer flexibiliteit nodig is binnen de vier assen van het plattelandsbeleid. Ook is er volgens veel deelnemers meer focus nodig binnen de plattelandsmaatregelen.

Er moeten duidelijke prioriteiten gesteld worden. Het beleid van de toekomst zou zich moeten richten op een beperkt aantal thematische of regionale prioriteiten. De vraag of er subsidies of wettelijke verplichtingen ingezet moeten worden om CO₂-reductie te promoten blijft daarbij prangend. Deelnemers waren het erover eens dat overlap tussen het plattelandsbeleid en het cohesiebeleid van de Unie moet worden voorkomen. Voorts is uitgebreid van gedachten gewisseld over de toekomst van de inkomenssteun. De vraag of er een basispremie nodig is, bleek veel discussie op te leveren en werd niet eensluidend beantwoord. Deelnemers waren het erover eens dat extra areaalbetalingen voor gebieden, vergelijkbaar met *less favourable areas*-betalingen, wenselijk zijn. Specifieke en aanvullende groene en blauwe diensten zouden beloond kunnen worden met gerichte betalingen. Deelnemers waren het er verder over

eens dat het moeilijk zal zijn om voor de hele EU een *one size fits all*-benadering te vinden. Maatwerk zal noodzakelijk zijn.

Ongeveer de helft van de deelnemers is op 28 januari op excursie gegaan naar Nationaal Landschap Laag Holland. Hier hebben de deelnemers uit heel Europa gezien wat het betekent om te boeren in een gebied als Waterland en op welke wijze de agrarisch ondernemers in Laag Holland een verbinding willen maken met het toekomstig GLB.

Besteding van 24,5 miljoen euro voor Nederlandse melkveehouderij

Middels mijn brief van 2 februari 2010 heb ik uw Kamer geïnformeerd over mijn besluit inzake de besteding van de 24,5 miljoen euro die vanuit het GLB extra ter beschikking zal komen van de Nederlandse melkveehouderij. Uw vaste Commissie voor LNV heeft mij verzocht uiteen te zetten welke alternatieven en mogelijkheden ik heb onderzocht en hierop een toelichting te geven.

Ik heb mij, vanwege de termijn waarbinnen de middelen moeten worden uitbetaald, gedwongen gezien af te zien van besteding van de betreffende gelden voor structuurversterkende maatregelen. Immers, uiterlijk 30 juni 2010 moet de lidstaat de betalingen hebben verricht. Betalingen die later plaatsvinden zullen door de EU niet worden gefinancierd. Ik heb als alternatieven onderzocht of het mogelijk zou zijn om het geld (mede) te besteden aan onderzoek of aan een investeringssubsidie gericht op bijvoorbeeld duurzame melkveehouderij. Financiering van onderzoek komt echter niet in aanmerking omdat het daaraan bestede geld dan niet beschikbaar zou komen aan individuele melkveehouders. De verordening (EU) nr. 1233/2009 tot vaststelling van een specifieke maatregel in de zuivelsector bepaalt namelijk in artikel 1 dat het bedrag moet worden aangewend voor te verlenen directe steun aan individuele melkveehouders. Ook heb ik onderzocht of het mogelijk is om het geld via een investeringssubsidie aan melkveehouders ten goede te laten komen. Een periode van ongeveer een half jaar tussen vaststelling van de EU-verordening en het uiterlijke moment van betaling maakt het echter onmogelijk om een dergelijke regeling uit te voeren. Binnen deze periode zouden melkveehouders immers een aanvraag moeten doen, de investering daadwerkelijk moeten uitvoeren en opleveren en moet de subsidiebetaling zijn verricht. Bovendien moeten veehouders voor zulke investeringen veelal ook nog bouwen milieuvergunningprocedures doorlopen. Ik heb dan ook tot mijn spijt moeten concluderen dat ook dit alternatief gezien de krappe tijd onuitvoerbaar is. Voor zover mij nu bekend hebben ook alle andere lidstaten gekozen van inzet van de extra zuivelmiddelen voor structuurversterking af te zien.

Op basis van deze overwegingen heb ik daarom besloten de melkveehouders een uitkering per kilogram gebruiksquotum toe te kennen.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg